

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 27. novembra 2017. godine
Br. ref.: RK 1155/17

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučajevima br. KI73/17, KI78/17 i KI85/17

Podnosilac

Istref Rexhepi i 28 drugih

**Ocena ustavnosti 29 odluka Vrhovnog suda Kosova donetih
između 7. februara i 20. marta 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev KI73/17 je podnelo 27 podnosilaca, odnosno: Istref Rexhepi, Lulferet Hoxha, Aziz Balaj, Azem Velju, Adem Velju, Mehmet Buzhala, Latif Shaqiri, Elfije Gashi, Ilaz Ahmeti, Enver Hamza, Bajram Salihu, Bahtir Geci, Shaqir Bejta, Halil Sejdiu, Florim Haliti, Sherife Halili, Lah Sahiti, Naser Rama, Halim

Meha, Asllan Bajra, Zymer Halilaj, Sadik Ahmeti, Abaz Avdiu, Ahmet Hoti, Muhamet Gashi, Januz Gashi i Enver Mëziu, koje zastupa Jahir Bejta, direktor NVO "Ngritja e Zërit", sa prebivalištem u Srbici.

2. Zahtev KI78/17 je podneo Behram Kajtazi.
3. Zahtev KI85/17 je podneo Sokol Goxhuli. Svi gore navedeni (u daljem tekstu: podnosioci zahteva) su sa prebivalištem u Srbici.

Osporena odluka

4. Podnosioci zahteva osporavaju sledećih 29 odluka Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud):
 1. Istref Rexhepi – odluku br. Rev 430/2016 od 16. februara 2017. godine, koja mu je uručena 16. marta 2017. godine;
 2. Lulferet Hoxha - odluku br. Rev 387/2016 od 08. februara 2017. godine, koja joj je uručena 11. aprila 2017. godine;
 3. Aziz Balaj- odluku br. Rev 414/2016 od 13. februara 2017. godine, koja mu je uručena 15. marta 2017. godine;
 4. Azem Veliu – odluku br. Rev 432/2016 od 8. februara 2017. godine, koja mu je uručena 15. marta 2017. godine;
 5. Adem Veliu – odluku br. Rev 420/2016 od 16. februara 2017. godine, koja mu je uručena 15. marta 2017. godine;
 6. Mehmet Buzhala – odluku br. Rev 421/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 25. februara 2017. godine;
 7. Latif Shaqiri – odluku br. Rev 386/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 28. februara 2017. godine;
 8. Elfije Gashi – odluku br. Rev 390/2016 od 16. marta 2017. godine, koja joj je uručena 16. marta 2017. godine;
 9. Ilaz Ahmeti – odluku br. Rev 391/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 28. februara 2017. godine;
 10. Enver Hamza – odluku br. Rev 392/2016 od 8. februara 2017. godine, koja mu je uručena 15. marta 2017. godine;
 11. Bajram Salihu – odluku br. Rev 396/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 3. marta 2017. godine;
 12. Bahtir Geci – odluku br. Rev 427/2016 od 9. februara 2017. godine, koja mu je uručena 15. marta 2017. godine;

13. Shaqir Bejta – odluku br. Rev 407/2016 od 8. februara 2017. godine, koja mu je uručena 15. marta 2017. godine;
14. Halil Sejdiu – odluku br. Rev 411/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 2. marta 2017. godine;
15. Florim Haliti – odluku br. Rev 397/2016 od 8. februara 2017. godine, koja mu je uručena 25. marta 2017. godine;
16. Sherife Halili – odluku br. Rev 419/2016 od 16. marta 2017. godine, koja joj je uručena neodređenog datuma;
17. Lah Sahiti – odluku br. Rev 429/2016 od 16. marta 2017. godine, koja mu je uručena neodređenog datuma;
18. Naser Rama – odluku br. Rev 424/2016 od 16. marta 2017. godine; koja mu je uručena neodređenog datuma;
19. Halim Meha – odluku br. Rev 401/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 28. februara 2017. godine;
20. Asllan Bajra – odluku br. Rev 406/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 28. februara 2017. godine;
21. Zymer Halilaj – odluku br. Rev 422/2016 od 8. februara 2017. godine, koja mu je uručena 24. marta 2017. godine;
22. Sadik Ahmeti - odluku br. Rev 409/2016 od 13. februara 2017. godine, koja mu je uručena 11. aprila 2017. godine;
23. Abaz Avdiu – odluku br. Rev 394/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 28. februara 2017. godine;
24. Ahmet Hoti – odluku br. Rev 433/2016 od 16. februara 2017. godine, koja mu je uručena 16. marta 2017. godine;
25. Muhamet Gashi – odluku br. Rev 410/2016 od 16. februara 2017. godine, koja mu je uručena 16. marta 2017. godine;
26. Januz Gashi – odluku br. Rev 412/2016 od 8. februara 2017. godine, koja mu je uručena 16. marta 2017. godine;
27. Enver Mëzriu – odluku br. Rev 425/2016 od 16. februara 2017. godine, koja mu je uručena 15. marta 2017. godine;
28. Behram Kajtazi, - odluku br. Rev 398/2016 od 20. marta 2017. godine, koja mu je uručena neodređenog datuma; i
29. Sokol Goxhuli – odluku br. Rev 416/2016 od 7. februara 2017. godine, koja mu je uručena 10. februara 2017. godine.

Predmetna stvar

5. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenih odluka, na osnovu kojih se tvrdi povreda prava podnosilaca zahteva garantovanih članovima 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: EKLjP) i članom 15. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLjP).

Pravni osnov

6. Zahtevi su zasnovani na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

7. Dana 23. juna 2017. godine, 27 podnosilaca je podnelo zahtev KI73/17 Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 28. juna 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Arta Rama-Hajrizi i Gresa Caka-Nimani.
9. Dana 5. jula 2017. godine, podnosilac zahteva Behram Kajtazi je podneo Sudu zahtev KI78/17.
10. Dana 7. jula 2017. godine, u skladu sa pravilom 37.1 Poslovnika, predsednica Suda je naložila spajanje zahteva KI78/17 sa zahtevom KI73/17. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje budu isti kao što je odlučeno od strane predsednice o imenovanju sudije izvestioca i Veća za razmatranja 28. juna 2017. godine.
11. Dana 17. jula 2017. godine, Sud je obavestio podnosiocima o registraciji i spajanju zahteva i tražio da podnesu Sudu dodatna dokumenta.
12. Istog datuma, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu i poslao zahtev Osnovnom sudu u Mitrovici-Ogranku u Srbici (u daljem tekstu: Osnovni sud) da podnese dokaz o datumu kada je 22 (dvadeset i dva) podnosilaca zahteva primilo osporene odluke Vrhovnog suda.
13. Dana 21. jula 2017. godine, Sud je primio od podnosilaca zahteva neke dokumente koje je tražio 17. jula 2017. godine.
14. Istog datuma, Sud je poslao kopiju dodatnih dokumenata Vrhovnom sudu i poslao zahtev Osnovnom sudu da podnese potvrde o datumu kada je 2 (dvoje)

podnosioca zahteva primilo osporene odluke Vrhovnog suda koje nisu bile priložene zahtevu.

15. Dana 24. jula i 11. avgusta 2017. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu potvrde koja pokazuju datum kada je 22 (dvadeset i dva) podnosioca zahteva primilo osporene odluke kao što je tražio Sud 17. jula 2017. godine.
16. Dana 27. jula 2017. godine, podnosilac zahteva Sokol Goxhuli je podneo Sudu zahtev KI85/17.
17. Dana 28. jula 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.
18. Dana 4. avgusta 2017. godine, Sud je primio od podnosioca zahteva dodatna dokumenta koja je tražio 17. jula 2017. godine.
19. Dana 7. avgusta 2017. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu potvrde koje pokazuju datum kada je 2 (dvoje) podnosioca zahteva primilo osporene odluke, kao što je tražio Sud 21. jula 2017. godine.
20. Istog datuma, u skladu sa pravilom 37.1 Poslovnika, predsednica Suda je naložila spajanje zahteva KI85/17 zahtevima KI73/17 i KI78/17. Ovim nalogom je odlučeno da sudija izvestilac i sastav Veća za razmatranje budu isti kao što je odlučeno od strane predsednice o imenovanju sudije izvestioca i Veća za razmatranje 28. juna 2017. godine.
21. Dana 15. avgusta 2017. godine, Sud je obavestio dotične podnosiocima zahteva o registraciji zahteva KI85/17 i o njihovom spajanju sa zahtevima KI73/17 i KI78/17.
22. Istog datuma, Sud je poslao kopiju zahteva KI85/17 Vrhovnom sudu i obavestio Vrhovni sud o spajanju zahteva.
23. Dana 23. oktobra 2017. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

24. Između 17. maja 2010. godine i 23. oktobra 2014. godine, podnosioci zahteva su pojedinačno podneli tužbe Osnovnom sudu protiv Vlade Republike Srbije za naknadu materijalne i nematerijalne štete koja im je prouzrokovana između 1998. godine i 1999. godine.
25. Između 12. jula 2013. godine i 2. marta 2015. godine, Osnovni sud je pojedinačnim odlukama odbacio tužbe podnosioca zahteva i proglasio se nenadležnim da odlučuje.
26. Podnosioci zahteva su uložili žalbe na odluke Osnovnog suda pred Apelacionim sudom Kosova (u daljem zahtevu: Apelacioni sud) zbog bitnih povreda

odredaba parničnog postupka. Podnosioci zahteva su tražili da se odluke Osnovnog suda ponište i njihove tužbe proglaše prihvatljivim.

27. Između 12. maja 2015. godine i 14. juna 2016. godine, Apelacioni sud je doneo odvojene odluke, odbijajući, kao neosnovanu, svaku žalbu podnosioca zahteva i potvrdio odluke Osnovnog suda.
28. Svaki podnosilac zahteva je odvojeno podneo zahteve za reviziju Vrhovnom sudu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka. Oni su tražili da se revizije usvoje, odluke Apelacionog suda i Osnovnog suda ponište i stvar uputi na ponovno razmatranje od strane Osnovnog suda.
29. Između 7. februara 2017. godine i 20. marta 2017. godine, Vrhovni sud je doneo odvojene odluke, odbijajući revizije svakog podnosioca zahteva kao neosnovane. Vrhovni sud je u svakoj svojoj odluci tvrdio sledeće:

“Imajući u vidu [odredbu Zakona o parničnom postupku] ZPP i činjenicu da se tužbom kao tužena pojavljuje Republika Srbija - Vlada RS u Beogradu, [...] radi naknade štete, u konkretnom slučaju se radi o imovinsko-pravnim zahtevima u stranoj državi, važe norme međunarodnog prava, za koji spor domaći sud nije nadležan za odlučivanje, Vrhovni sud Kosova ocenjuje da su [Osnovni sud i Apelacioni sud] pravilno primenili odredbe člana 18.3 i člana 39.1 ZPP-a, kada su se oglasili nenadležnim za suđenje i odbacili tužbu [podnosioca zahteva], a to iz razloga što opštu mesnu nadležnost ima sud na čijoj teritoriji se nalazi sedište Skupštine Republike Srbije, [a] sedište Skupštine Republike Srbije kao tužene strane ne nalazi na teritoriji sudova Republike Kosovo.

[...]

odredbe člana 28. ZPP-a, na koje se poziva [podnosilac zahteva], a kojim se određuje nadležnost sudova [Kosova] u sporovima sa međunarodnim (stranim) elementima, ne mogu se primeniti u konkretnom slučaju, zbog toga što se ne radi o stranim fizičkim licima, niti o stranim pravnim licima, već o stranoj državi, sa kojom do ovog trenutka država Kosovo, na čijoj teritoriji je pričinjena šteta, nije zaključila nikakav međunarodni (uzajamni) sporazum o nadležnosti domaćih sudova za ovakvu vrstu sporova.

Takođe, u konkretnom slučaju, navodi [podnosioca zahteva] iz revizije o mesnoj nadležnosti [prema članu 47. i članu 51. i 61] ZPP-a, ne stoje, a to iz razloga što se po oceni [Vrhovnog suda], navedene odredbe ne odnose na konkretan predmet [...], prvostepeni sud je pravilno primenio odredbe člana 18.3 ZPP-a, uzimajući u obzir i druge napred navedene razloge.”

Navodi podnosioca

30. Podnosioci zahteva tvrde da su im odlukama Vrhovnog suda povređena prava koja su garantovana članovima 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP i članom 15. UDLJP.

31. Podnosioci zahteva tvrde da su redovni sudovi “*pogrešno primenili važeći zakon koji se odnosi na mesnu nadležnost Osnovnog suda [...], jer je sud koji je mesno nadležan za presuđivanje pravnih stvari, uvek onaj sud na čijoj teritoriji je izvršen zločin, moralna odnosno materijalna šteta! Ova definicija i važeći pravni stav se podudara i sa interesom oštećene strane, načelom ekonomičnosti u sudskim i upravnim postupcima, kao i u skladu sa međunarodnim principom per loci.*”
32. Podnosioci zahteva, dalje, tvrde da im nije “*pružena mogućnost da im se slučajevi odluče u zakonskom postupku, na osnovu primenljivog zakona Kosovo, Ustava [...] i najboljih sudskih praksi u regionu.*”
33. Podnosioci zahteva, pozivajući se na član 21, stav 1 Ustava, tvrde da redovni sudovi “*nisu primenili napredne međunarodne standarde ljudskih prava. Jedan od standarda je pružanje mogućnosti oštećenoj strani da pokrene pitanje naknade moralne i materijalne štete pričinjene kao rezultat direktnog dejstva od strane srpskih organa.*”
34. Podnosioci zahteva, pozivajući se na član 54. Ustava, takođe tvrde “*da im je uskraćeno pravo na sudsku zaštitu, pravo na pristup domaćem pravosuđu, kao i institucionalna garancija za zaštitu prava građana.*”
35. Podnosioci zahteva se pozivaju na primere koji su dozvolili žrtvama Drugog svetskog rata “*da podnesu individualne tužbe pred domaćim sudovima za naknadu štete koju je pričinila Nemačka.*” U tom smislu, oni preciziraju da u slučajevima Grčke, Italije i Sjedinjenih Američkih Država, pojedincima je data mogućnost da traže naknadu za “*štete koju je pričinila Nemačka tokom II svetskog rata u skladu s međunarodnim principom per loci*”
36. U odnosu na sve druge podnosiocce zahteva, podnosilac Sokol Goxhuli je (KI85/17) u pogledu zakonskog roka od 4 (četiri) meseca za podnošenje zahteva Sudu, tražio da se vrati rok u predašnje stanje u skladu sa članom 50. [Povraćaj u predašnje stanje] Zakona, navodeći da je “*od 10.02.2017. godine bio u Francuskoj kao pratilac svoje supruge [...] koja je upućena na lečenje raka u Francuskoj*” i samim tim, nije mogao da podnese zahtev u propisanom roku od 4 (četiri) meseca.

Prihvatljivost zahteva

37. Sud će prvo ispitati da li su zahtevi ispunili uslove prihvatljivosti propisane Ustavom, dalje utvrđene Zakonom i navedene Poslovníkom.
38. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:
 1. *Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
[...]*
 7. *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

39. Sud se poziva i na članove 49. [Rokovi] i 50. [Povraćaj u pređašnje stanje] Zakona, koji propisuju:

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.

[...]

Ukoliko podnosilac nije bio u mogućnosti da podnese podnesak u predviđenom roku bez svoje krivice, Ustavni sud je dužan da, na osnovu podneska podnosioca, isti vrati u pređašnje stanje. Podnosilac je dužan da podnese podnesak o povraćaju u pređašnje stanje u roku od petnaest (15) dana, od dana kada je prestao razlog propuštanja i ujedno je dužan da obrazloži svoj zahtev. Povraćaj u pređašnje stanje nije dozvoljen ukoliko je prošla godina ili više od dana protoka roka određenog ovim zakonom.”

Što se tiče 28 podnosilaca zahteva

40. Sud smatra da su 28 podnosilaca zahteva, ne uključujući Sokola Goxhulija čiji će se slučaj razmatrati odvojeno, ovlašćene strane, da su iscrpeli pravna sredstva na raspolaganju i da su podneli zahteve u propisanom roku.
41. Međutim, Sud se poziva i na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

42. Pored toga, Sud se poziva i na stavove (1)(d) i (2)(d) pravila 36 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koji propisuju:

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.

43. S tim u vezi, Sud podseća da podnosioci zahteva tvrde da su redovni sudovi povredili brojna prava zaštićena Ustavom, EKLjP i UDLjP, koja se uglavnom odnose na pravo na pravično i nepristrasno suđenje i sudsku zaštitu prava.
44. U tom smislu, Sud primećuje da podnosioci zahteva tvrde da su redovni sudovi pogrešno tumačili primenjiv zakon kada su se pozivali na mesnu nadležnost Osnovnog suda, navodeći da je sud na čijoj je teritoriji nastala šteta nadležan sud za odlučivanje o njihovim pravnim pitanjima.

45. Sud smatra da se tvrdnje podnosioca zahteva u suštini odnose na tumačenje proceduralnih odredbi od strane redovnih sudova u vezi sa njihovom mesnom jurisdikcijom i nadležnostima da se bave zahtevima podnosioca.
46. Sud naglašava da nema zadatak da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom utvrđivanja činjenica ili primene zakona (zakonitosti), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). U stvari, uloga redovnih sudova je da tumače i primjenjuju odgovarajuća pravila kako proceduralnog tako i materijalnog prava (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, broj 30544/96, stav 28).
47. Potpuno utvrđivanje činjeničnog stanja i pravilna primena zakona je u nadležnosti redovnih sudova (pitanje zakonitosti). Prema tome, Ustavni sud ne može delovati kao „sud četvrtog stepena“ (vidi: presudu ESLJP od 16. septembra 1996. godine, *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, stav 65, vidi takođe: *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI86/11, podnosilac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).
48. Sud primećuje da je Vrhovni sud ocenio tumačenje Apelacionog suda i Osnovnog suda o proceduralnim odredbama u vezi sa njihovom nadležnošću za rešavanje zahteva podnosioca.
49. Vrhovni sud je pri razmatranju tvrdnji podnosioca zahteva obrazložio da su Osnovni sud i Apelacioni sud pravilno primenili odredbe člana 18. stav 3 i člana 39. stav 1. i 2. Zakona o parničnom postupku kada su izjavili da nemaju nadležnosti nad ovim pravnim pitanjima. Shodno tome, Vrhovni sud je odbacio zahteve podnosioca, jer je opšta mesna nadležnost na sudu na čijoj se teritoriji nalazi sedište Skupštine Republike Srbije i koje se ne nalazi na teritoriji sudova na Kosovu.
50. Vrhovni sud u nastavku precizira da se u slučaju podnosioca zahteva *“bavimo stranom državom sa kojom do ovog trenutka Kosovo na čijoj je teritoriji nastala šteta nije zaključila nikakav međunarodni (uzajamni) sporazum o nadležnosti domaćih sudova za ovakvu vrstu sporova.”*
51. Sud smatra da su zaključci Osnovnog suda, Apelacionog suda i Vrhovnog suda postignuti nakon detaljnog ispitivanja svih argumenata koje su podneli podnosioci zahteva. Na taj način, podnosiocima zahteva je data mogućnost da u svim fazama postupka iznesu argumente i dokaze za koje smatraju da su relevantni za njihove slučajeve.
52. Svi argumenti podnosioca zahteva koji su bili relevantni za rešavanje spora su saslušani i ispravno razmotreni od strane sudova. Svi materijalni i pravni razlozi vezani za osporene odluke su detaljno izneti od strane podnosioca zahteva i Sud zaključuje da su postupci pred redovnim sudovima, u celini posmatrani, bili pravični (vidi: *mutatis mutandis*, presuda ESLJP od 21. januara 1999. godine, *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, stavovi 29 i 30).

53. Sama činjenica da podnosioci zahteva nisu zadovoljni ishodom odluka Vrhovnog suda ili pominjanje članova Ustava nije dovoljno da se izgradi tvrdnja da je došlo do ustavne povrede. Kada tvrde takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju navesti obrazložene tvrdnje i uverljive argumente. (Vidi: *mutatis mutandis*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. februara 2015. godine, *Abdullah Bajqinca*, KI136/14, stav 33).
54. Kao rezime, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu predstavili dokaze, činjenice i argumente u kojima se pokazuje da postupak pred redovnim sudovima na bilo koji način predstavlja ustavnu povredu njihovih garantovanih prava prema Ustavu, odnosno članova 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, člana 6. EKLJP ili člana 15. UDLJP.

Što se tiče podnosioca zahteva Sokola Goxhulija

55. Sud smatra da je podnosilac zahteva Sokol Goxhuli (KI85/17) ovlašćena strana i da je iscrpeo pravna sredstva na raspolaganju.
56. Međutim, Sud primećuje da podnosilac zahteva izjavljuje da je 10. februara 2017. godine primio osporenu odluku Vrhovnog suda br. Rev. 416/2016, dok je zahtev (KI85 /17) podneo pred Sudom 27. jula 2017. godine. Stoga, Sud smatra da je njegov zahtev podnet nakon roka od 4 (četiri) meseca.
57. U tom smislu, gore navedeni podnosilac zahteva traži od Suda da vrati rok u pređašnje stanje u skladu sa članom 50. Zakona, navodeći da je *“od 10.02.2017. godine bio u Francuskoj kao pratilac svoje supruge [...] koja je upućena na lečenje raka”*. Dakle, uzimajući u obzir gore navedeni razlog, on se nada *“da će zahtev za povraćaj roka u pređašnje stanje biti usvojen pred Ustavnim sudom”*.
58. Da bi potkrepio svoje argumente, podnosilac zahteva je podneo dokaze kada je njegova supruga imala zakazane lekarske preglede u Francuskoj.
59. Međutim, podnosilac zahteva nije pružio dokaze kada se njegova supruga vratila sa medicinskih pregleda u Francuskoj, da li ju je podnosilac zahteva pratio tokom ovog putovanja, i ako jeste, kako je ta situacija rezultirala da on nije mogao da podnese zahtev pred Sudom ili opunomoći zastupnika da podnese zahtev pred Sudom u njegovo ime. Pored toga, podnosilac zahteva nije dostavio dokaze koji pokazuju da je zahtev podnet u roku od 15 dana od uklanjanja prepreka kojima se opravdava zahtev za vraćanje u pređašnje stanje kao što je propisano u članu 50. Zakona.
60. Dakle Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju za vraćanje roka u pređašnje stanje u skladu sa članom 50. Zakona i samim tim, njegov zahtev treba da se odbije.
61. Sud podseća da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, na osnovu člana 49. Zakona i pravila 36 (1) c) Poslovnika, da promoviše pravnu sigurnost, osiguravajući da se slučajevi koji se bave pitanjem Ustava razmatraju u

razumnom roku i da prethodno donete odluke nisu stalno otvorene za osporavanje (vidi: slučaj *O'Loughlin i drugi protiv Ujedinjenog kraljevstva* br. 23274/04, ESLJP, rešenje od 25. avgusta 2005. godine, vidi, takođe: slučaj br. KI140/13, podnosilac zahteva: *Ramadan Cakiqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 17. marta 2014. godine, stav 24).

62. Na osnovu gore navedenog, rezultira da je zahtev (KI85/17) podnosioca Sokola Goxhulija podnet van zakonskog roka koji je propisan u članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) (c) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv.

63. Shodno tome, zahtev:

i) svih 28 podnosilaca zahteva (KI73/17 i KI78/17) su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama i treba da se proglaše neprihvatljivim u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) (d) i (2) (d) Poslovnika i

ii) podnosioca zahteva Sokola Goxhulija (KI85/17), njegov zahtev je podnet van zakonskog roka koji je propisan u članu 49. Zakona i pravilu 36 (1) (c) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu članom 113 (1) i (7) Ustava, članovima 48, 49 i 50 Zakona i pravilima 36(1) (c) 36 (1) (d), 36 (2) (d) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 23. oktobra 2017. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI OVU odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20 (4) Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

